

HET ANGELUS KLEPT IN DE VERTE....

De oudsten onder ons zullen zich nog dit liedje herinneren van de 'Zangeres zonder naam' (1919-1998), de Nederlandse koningin van het levenslied.

Het Angelus klept in de verte
In tonen, zo zuiver en hel
De grootmoeder knielt op de drempel
De kind'ren zij staken hun spel
Grootmoeder bidt: 'Onze Vader'
De kind'ren zeggen 't haar na

Wat is het angelus?

Het ANGELUS is een gebed dat sinds 1571 driemaal per dag gebeden werd: om zes uur 's morgens, twaalf uur 's middags en zes uur 's avonds. De gelovigen stopten toen hun werkzaamheden om te bidden. Tot na de Tweede Wereldoorlog bleef het gebruik in sommige boerenfamilies hier nog bestaan.

Het gebed werd aangekondigd door het luiden van een kleine klok, het angelusklokje. Er werden drie slagen op de klok gegeven waarna iemand de stem verhief om de aandacht te trekken en er een weesgegroet werd gebeden. Er volgden nog tweemaal drie slagen op de klok met een nieuwe stemverheffing en weesgegroet. Ten slotte werd de klok gedurende twee minuten geluid en werd een afsluitend gebed gebeden.

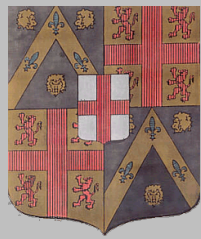
De benaming 'angelus' is afgeleid van de Latijnse beginwoorden 'Angelus Domini nuntiavit Mariae' ('De Engel des Heren heeft aan Maria gebodschapt').

Het angelus is vooral bij ons bekend gebleven door het schilderij van Jean-François Millet (1814-1875) uit 1859 waarvan honderdduizenden afbeeldingen werden verspreid. Het maakt deel uit van de collectie van het Musée d'Orsay in Parijs.

Hoewel het geen religieus schilderij is (Millet was niet kerkelijk), wordt de bescheiden vroomheid van de boer en de boerin er op een bijzondere wijze op afgebeeld.

Februari 1991 - Marie Wulteput, de laatste Poeselse klokkenluidster

BIDDEN

BIDDEN OM NIET GEPAKT TE WORDEN

Marie Dierickx woonde in het Poeselse armhuis, de oude pastorie van Poesele (Beentjesstraat 13). Tot eind de jaren vijftig hadden ze geen elektriciteit.

Marie was altijd in 't zwart gekleed met een zwarte sjaal. Tijdens haar laatste levensjaren ging ze met twee stokken. Ze hoorde niet goed, was zeer nieuwsgierig en ging 's avonds aan de deuren van de burens luisteren. Zo kreeg ze eens een emmer water over haar hoofd op enkele stappen van haar deur.

Volgens sommigen bleek Marie over speciale gaven te beschikken vandaar dat ze regelmatig drinkgeld kreeg om voor iemand te bidden.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd ze door de boeren gevraagd om bij hen 'te gaan lezen' voor een succesvolle sluikslaching en een even succesvolle botersmokkel.

Konden de boeren dat zelf niet lezen (bidden)? Natuurlijk konden ze dat en ze hadden, zeker in de winter, ook tijd daarvoor maar men geloofde dat Marie ietsje meer kon.

Hof ter Walle 1930

Hof ter Walle 1997

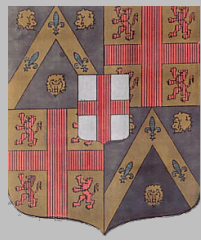
BIDDEN EN WIJWATER TEGEN VOODOO

Cyriel Cocquyt die tot aan zijn pensioen op het Goed ten Briele heeft gewoond maar daarvoor een tijdlang op het Hof ter Walle 'boerde' wist te vertellen dat hier bij een vroegere bewoner een kindje ziek werd en dat het altijd maar bleef huilen. De boer en boerin wisten niet meer wat aan te vangen en ze trokken naar de paters in Drongen.

Haast onmiddellijk zijn twee paters naar het Hof ter Walle gekomen en hebben al biddend het huis en kamers met behulp van palmtakken met wijwater besprenkeld. Toen dit zonder resultaat bleef zijn ze opnieuw beginnen bidden terwijl ze het huis van kop tot teen onderzochten.

Op de voutekamer zijn ze plots voor een linnenkast blijven staan. In één van de bovenste schuiven vonden ze een onbekende lappen pop met daarin drie spelden. Toen ze die spelden uit pop haalden, stopte het kind met wenen en genas het langzamerhand.

Enkele weken voordien waren er 'bohemers' aan de deur geweest die naalden en spelden verkochten maar de boerin had niets nodig. De vrouwen vroegen of ze een beetje water konden krijgen want ze hadden dorst. De goedgehartige boerin ging naar de pomp op het achterhof een tas water halen. Op dat moment moeten de vrouwen hebben toegeslagen en de pop met de naalden in de kast gestopt.

HET KWAAD

BREM TEGEN DE HEKSEN?

Er was maar één plaats in Poesele waar vroeger overvloedig brem groeide en dat was op de westzijde van de molenberg. Bremtwijgjes werden zowel door of tegen heksen gebruikt. Een molen was een zeer kwetsbare plaats. Of de brem er op natuurlijke wijze is gekomen of dat hij werd aangeplant om zich te kunnen wapenen tegen hekserij blijft onbeantwoord.

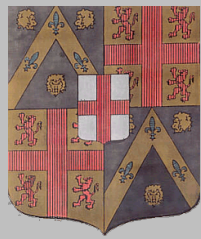

DE PATERS STAKEN HET KWAAD IN DE GROND

Het Goed ten Briele langs de Bredeweg werd altijd bewoond door paardenboeren. Vroeger werden de grote boeren zo genoemd omdat zij de enigen waren die één of meer paarden bezaten. De knechten en omliggende keuterboeren konden dan een paard ontlenen om hun akkers te bewerken. Paarden speelden vroeger dus een zeer belangrijke rol in het dagelijkse leven van de Poeselaars. Maar paarden konden ook spoken.

Zo liepen er heel lang geleden spookpaarden rond het Goed ten Briele. Terzelfdertijd begonnen op de zolder windmolens te draaien. De boer, de boerin, de kinderen en de knechten zaten binnen op dat moment en als er iemand ging kijken naar buiten of op zolder dan was er niets te zien. Dat bleef zich maar herhalen en de hulp van paters uit Gent werd ingeroepen. De paters gaven de indruk hier tegen hun goesting te komen. Ze doorliepen het hele huis en de stallen, zweetten als dassen en zagen er zeer vermoeid en teleurgesteld uit.

Blijkbaar vonden ze toch iets, maar niemand weet wat. Ze zouden het in de grond gestoken hebben op de verste partij land. Sedertdien waren de spookpaarden verdwenen.

PERSJONKELEN

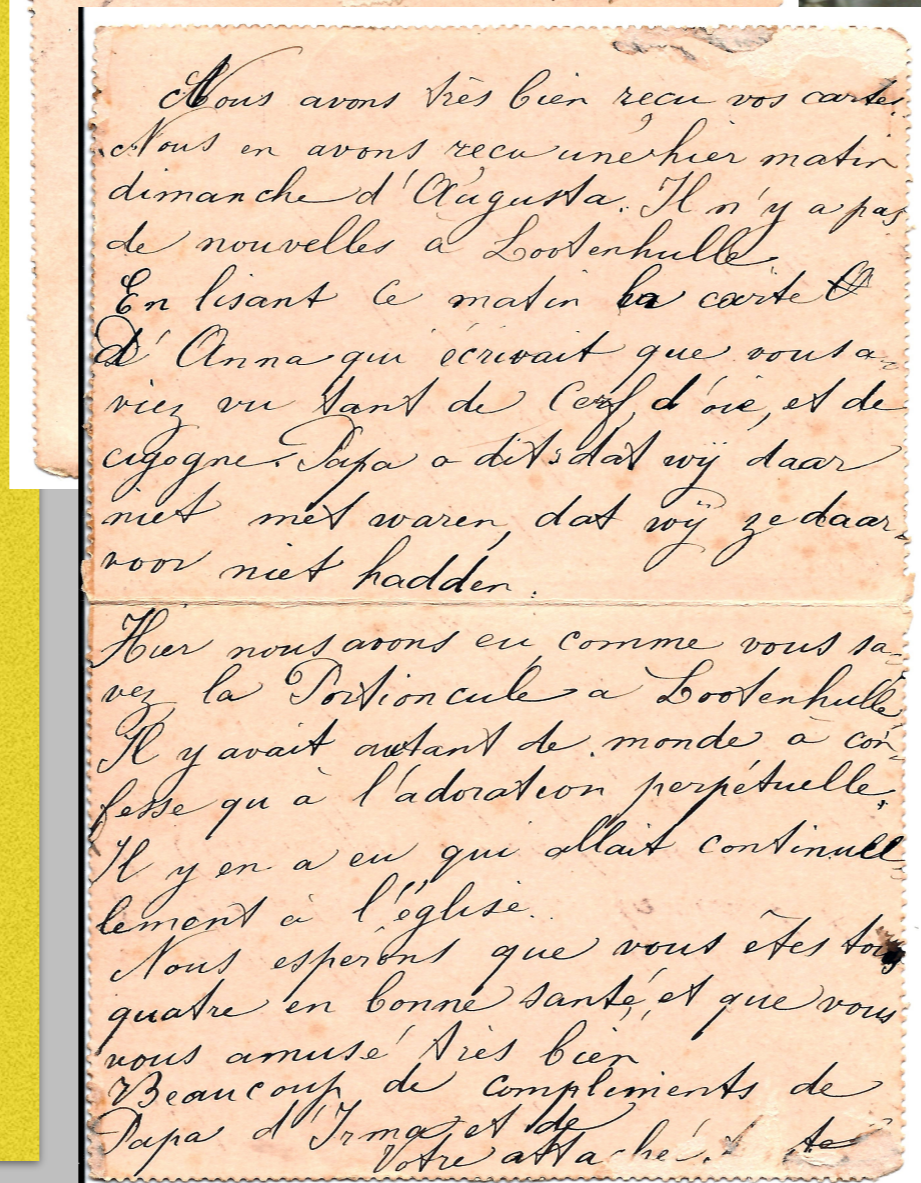
Het woord *portioncule*, in het Latijn *portioncula* slaat op een zesde-eeuws kerkje dat in 1208 door Franciscus van Assisie werd gerestaureerd. Later werd over dit kerkje een grote basiliek gebouwd. De overlevering wil dat men in dit kerkje, telkens opnieuw, een volle aflat kon verdienen door kerkbezoek en gebed in de goede gesteldheid op 1 of 2 augustus.

Op de meeste plaatsen in Vlaanderen werd vooral gepersjonkeld op Allerzielen. Om de Portiuncula-aflat te bekomen moest men in de goede gesteldheid verkeren m.a.w.: biechten, communiceren, in de kerk vijf onze vaders, vijf weesgegrootjes, en vijf maal 'Heer, geef hen de eeuwige rust' bidden.

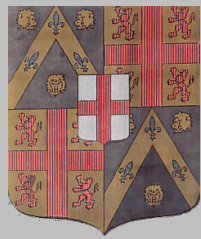
Omdat de aflat van Allerzielen zo dikwijls kon worden verdiend als een kerk werd bezocht, werd dit *portiunculen* genoemd. Een naam die door het volk verbasterd werd tot *persjoenkelen*, *pesjonkelen*, enz.

De praktijk van het 'kerk-in, kerk-uit' was tot het begin van de jaren zestig van vorige eeuw bij sommige jongeren een populair spel waarbij ze de mening waren toegedaan dat ze bij elke "kerk-in" "kerk-uit" een ziel uit het vagevuur hadden gered.

In Lotenhulle werd vóór de Eerste Wereldoorlog *gepersjonkeld* op de eerste zondag van augustus zoals blijkt uit deze kaartbrief die op 8 augustus 1910 door de echtgenote van Dr. Claerhout werd verstuurd naar haar dochters op vakantie in Duitsland.

Los van het *persjonkelen* worden bloemen op de graven van de overledenen geplaatst. Dit gebruik bij ons is niet zo oud als men zou denken. Pas zo'n kleine eeuw geleden ontstond de gewoonte om een grafsteen te plaatsen bovenop de kist met het stoffelijk overschot van de overledene. Voor nabestaanden van de overleden persoon is het graf een herinneringsplaats bij speciale gelegenheden zoals Allerheiligen, Allerzielen, vaderdag, moederdag of de verjaardag of sterfdag van de overledene. Bij het bezoek worden dan bloemen of planten of andere voorwerpen zoals foto's, kaarsen, enz. op het graf geplaatst.

GEKERSTEND OUD VOLKSGELOOF

De linde was voor onze voorouders een heilige boom. Volgens het aloude volksgeloof werd hem een beschermende kracht toegemeten. Lindetakken werden gebruikt als amulet voor bescherming tegen heksen en boze geesten. Later werden er op vele plaatsen kapelletjes van O.L.V. in gehangen. De linde werd aangeplant op de dorpspleinen, rond kerkhoven, vóór een woning of aan de inkom van een hoeve. Nu zijn deze linden te Poesele allemaal verdwenen. De bekendste linden waren deze vóór de bakkerij De Boever langs de Bredeweg (nu nr. 20-22) die gerooid werden voor de verbreding van de weg in 1951 en de linde op Poesele Kerrebroek op de hoek van de Spoelstraat en de Nieuwe Kerkstraat waarin een houten O.L.Vrouw-kapelletje hing. Deze oude linde werd in februari 1990 vernield door een windhoos. Op dezelfde plaats werd onmiddellijk een nieuwe linde aangeplant. Het kapelletje bevindt zich nu aan de woning rechtover de linde (Spoelstraat 1). Op de plaats van de vernielde linde stond vermoedelijk vroeger ook een linde. In het landboek van 1639 wordt deze plaats het "Ghemeente van Poessele" genoemd. Het woord *gemeente* is in het Middelnederlands een 'vergadering', een plaats waar het volk samenkomt. Het pleintje vóór de beek was zeker tot het midden van de 17de eeuw een plaats waar de lokale bevolking op regelmatige tijdstippen samenkwam.

Kapelletjes namen in onze samenleving een belangrijke plaats in. Als een man een kapelletje voorbijkwam, nam hij eerbiedig het hoofddekse af, vrouwen bogen devoot het hoofd. Soms ging dit ook gepaard met het slaan van een kruisteken. Tijdens de meimaand en de daaropvolgende zomermaanden werden de kapelletjes door de meisjes van de kloosterschool getooid met veldbloemen.

Wie langs de straat een priester, pater of kloosterzuster tegenkwam, nam eveneens eerbiedig het hoofddekse af als groet of boog het hoofd. De geestelijken waren op aarde namelijk de vertegenwoordigers van de Allerhoogste.

